

Пачас конкурснай праграмы "Мяцеліца-2017". / Фота Алены ЛІШКЕВІЧ

ларусаў ёсць не толькі полька-скакуха, а і полька дробенькая, "соўгалка"...

"Мяцеліца" — гэта адзіны ў краіне конкурс, што ладзіцца як грамадская ініцыятыва на валанцёрскіх пачатках. Канечне, ёсць шмат праблем, і ў асноўным яны ўпіраюцца ў наяўнасць памяшкання і грошай.

Рух "Берагіня"

Пачыналася ж "Мяцеліца" з ініцыятывы этнахарэографі Міколы Козенкі, аўтара ідэі "Мяцеліцы" і Рэспубліканскага фестывалю фальклорнага мастацтва "Берагіня", які "К" неаднойчы асвятляла. Рыхтавацца да "Берагіні" гурту трэба сур'ёзна: збіраць мясцовыя варыянты танцаў, засвойваць пластыку рухаў (а яна ў традыцыйных танцах адрозніваецца ад сцэнічных варыянтаў). Таму, з'ездзіўшы на конкурс, гурт часцей за ўсё працягвае займацца традыцыйнымі танцамі: столькі сіл укладзена! Ды падабаецца!

Гісторыя перамогі: мабільны фармат

Адкрытая 3 ліпеня мінулага года "Мабільная экспазіцыя "Вызваленне Беларусі. Верасень 1943 г. — ліпень 1944 г." Беларускага дзяржаўнага музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны паспела зрабіць усяго пяць выездаў па рэспубліцы. Але 23 лютага стартаваў новы праект: студэнты БНТУ змаглі пазнаёміцца з кантэнтам "гістарычнага" фургона. У найбліжэйшай будучыні музей "на колах" стане ездзіць па ўстановах адукацыі краіны, а таксама па абласных і раённых цэнтрах. Мэта адна: нагадаць людзям пра нялёгкі шлях вызвалення нашай краіны ад нямецка-фашысцкіх захопнікаў.

"К" вырашыла пазнаёміцца з экспазіцыяй знутры ў прамым і пераносным сэнсах. Дапамог нам у гэтым малодшы навуковы супрацоўнік Музея гісторыі Вялікай Айчыннай вайны Генадзь Караткевіч.

— "Мабільны музей" разлічаны на тых, хто не можа прыехаць у вялікі музей у сталіцу, — адзначае наш экскурсавод. — Мы плануем наведаць усе 118 раённых цэнтраў Беларусі: Наша мэтавая аўдыторыя вельмі шырокая: ад старэйшай групы дзіцячага сада да людзей сталага веку. Вядома, экспазіцыя ў музеі можа мяняцца, але праект "Вызваленне Беларусі" дакладна будзе доўгатэрміновым.

Нельга сказаць, што мы вязём штосьці ўнікальнае, але калі такая мабільная гісторыя прыходзіць у твой горад і да яе можна дакрануцца, — тое становіцца патрэбна людзям.

На вуліцы фургон выглядае даволі вялікім. Мы патрапілі ў мабільны музей па драбінах, але да парадных выездаў да дзвярэй прыбудоваецца спецыяльная лесвіца, зборка якой зазначыў спадар Генадзь, займае гадзіну. Таксама ў фургона ёсць адметная асаблівасць — гэта адмысловыя наклейкі звонку па тэме экспазіцыі: з аднаго боку — партызанская зямлянка, а з другога — самалёт.

Але наклейкі — не адзіная "фішка".

— На выезды бярэм з сабой фотазону — спецыяльна арганізаванае месца, дзе кожны можа апрагнуцца ў вайсковае адзенне, узяць у рукі выведзеную з баявога стану зброю ды зрабіць фота на памяць.

Заходзім унутр фургона. Кампазіцыя складаецца з 4 частак: першая і другая — пачатковы этап вызвалення Беларусі і непасрэдна сама аперацыя "Баграціён". Трэцяя — яе асаблівасці, узаемадзеянне Чырвонай арміі з партызанскімі фарміраваннямі. А пра Партызанскі парад, які адбыўся 16 ліпеня ў вызваленным Мінску, распавядаецца ў чацвёртай частцы.

Усе часткі дапаўняюцца фотаздымкамі герояў этапу вызвалення і адметных яго падзей, уласнымі рэчамі партызан, копіямі ўзнагародных, прызывных і інфармацыйных лістоў. Цікаваць выклікаюць гумарыстычныя шаржы на фашыстаў, самаробныя плакаты партызанаў нахшталь сучасных коміксаў аб тым, што нават простае насельніцтва — дзеці, жанчыны, старыя — удзельнічалі ў затрыманні дыверсантаў. У цэнтры процілеглай сцяны знаходзіцца копія карты аперацыі "Баграціён" і прызыўныя плакаты. Але на сцяне прадстаўлены толькі некаторыя — у фондзе музея іх налічваецца каля 550.

Для працы з мабільным музеем не ўсе супрацоўнікі могуць з'ехаць на некалькі дзён у камандзіроўку. Таму вельмі важны энтузіязм калектыву, які ўдзельнічае ў праекце. Урэшце, Генадзь Караткевіч дадае: калі мы хочам данесці людзям эмоцыі, то павінны несці іх у сабе.

Ганна ШАРКО, студэнтка Інстытута журналістыкі БДУ
Фота аўтара

На здымках: так выглядае мабільны музей звонку і знутры.

"Настройка" на пераемнасць

Танцавальныя традыцыі: "Мяцеліца" засведчыла...

(Заканчэнне. Пачатак на старонцы 1.)

Погляд журы і арганізатараў

На думку арганізатараў, глядачоў, а таксама саміх удзельнікаў, эксперты працавалі прафесійна, зладжана, адзінадушна. У конкурсе перамаглі самыя выбітныя танцоры з тых, што прыехалі на свята танца.

Сябра журы, этнакультуралаг Любоў Сівурава адзначыла, што "Мяцеліца" забяспечвае пераемнасць танцавальнага мастацтва ўжо тым, што ў конкурсе ўдзельнічаюць тры пакаленні танцораў. Мясцовую танцавальную культуру дэманструюць нават самыя маладыя ўдзельнікі. Яны энергічныя, можа падацца, што робяць занадта рэзкія рухі, але застаюцца ў межах традыцыі. З гадамі дзеці выхталцоўваюцца, іх пластыка становіцца больш стрыманай. Таму журы глядзела не на тое, хто вышэй скачыць, а чыя манера рухаў найбольш адпавядае традыцыйнай.

Любоў Сівурава 12 гадоў выклала менеджмент ва ўніверсітэце культуры і мастацтваў, таму пракаментавала і некаторыя арганізацыйныя аспекты мерапрыемства: "Мяцеліца" — ярскі прыклад недзяржаўнага этнакультурнага праекта. Шкада, што на мерапрыемства не завіталі ні прадстаўнікі Міністэрства культуры, ні кафедраў харэаграфіі і менеджменту сацыяльна-культурнай дзейнасці БДУКІМ. Праўда, ад кафедраў харэаграфіі ўдзельнічала некалькі студэнтаў".

Любоў Сівурава выказала некалькі прапановаў для будучых конкурсаў: на такую вялікую колькасць пар трэба некалькі складаў журы, у ідэале — па адным на кожную ўзроставую групу. І можна было б пачаць фармаваць кола зацікаўленых у конкурсе медыя, усталяваўшы нейкую ўзнагароду за лепшае

асвятленне мерапрыемства. І, можа, спрэчная думка, але мне здаецца, трэба спрабаваць выводзіць конкурс на самаакупнасць: каб і ўдзел, і наведванне былі платнымі.

Аўтар ідэі конкурсу "Мяцеліца" Мікола Козенка адзначыў, што пераемнасць мясцовых танцавальных традыцый падчас конкурсу адчувалася, хаця працэс навучання танцораў яшчэ патрабуе карэкціроўкі. Відавочны ўплыў народна-сцэнічнай харэаграфіі. Добра, на яго думку, што да ўдзелу ў "Мяцеліцы" далучаюцца студэнты кафедраў харэаграфіі

універсітэта культуры, але яны ж і нясуць хвалю сцэнічнасці, у пэўным сэнсе яшчэ "не даросшы" да традыцыйнага танца.

Радуе ж Міколу Аляксеевіча, што далучаецца гарадская моладзь, якія вырастае "на асфальце". Узровень танцавальных пар, што ўдзельнічалі ў першай "Мяцеліцы" ў 2013-м, значна падрас. Сталі заяўляцца некаторыя людзі, што раней баяліся. Вядома, цешыць ціканасць да конкурсу людзей сталага веку з рэгіёнаў. У той жа час не хапае разнастайнасці. Напрыклад, у польцы: у бе-

Дарэчы

Студэнцкае этнаграфічнае таварыства падало праект па арганізацыі мясцовых танцавальных вечарын "Трохкрок" на конкурс "Social Weekend 9". Праект актуалізуе традыцыйную культуру і стварае культурныя дасугавыя асяродкі ў рэгіёнах, якія самастойна сталі б ладзіць такія вечарыны надалей.

Аўтар ідэі праекта Цімафей Акудовіч тлумачыць: "Social dancing" — танцы для сацыялізацыі, а не для сцэны — гэта агульнасусветная з'ява. Да сацыяльных танцаў адносіцца і танга, і ліндзі-хоп і лаціна... Мы бярэм за аснову менавіта беларускія народныя танцы з шэрагу прычын: іх вельмі проста навучыцца танчыць проста на вечарыне; іх могуць выконваць усе без выключэння пакалення; старэйшыя дагэтуль памятаюць танцы сваёй маладосці і могуць навучыць маладзейшых — нала-

джваецца сувязь пакаленняў; беларускія народныя танцы лёгка танчыць пад жывую музыку, а не пад магнітафон; знайсці музыкантаў, якія змогуць выконваць такія танцы, значна прасцей, чым аркестры; лёгка знайсці памяшканне для танцаў на базе ўстаноў культуры, якія самі зацікаўленыя ў такіх мерапрыемствах".

Праект дзейнічае паўтара года, зараз шукае сродкі для пашырэння. З сярэдзіны 2015-га праведзена 130 танцавальных вечарын у Маладзечне, Віцебску, Гродне, Бабруйску, Баранавічах, Барысаве, якія наведала каля 3 тысяч чалавек, з якіх 5 % дзеці да 18 гадоў, 40 % моладзі да 30 гадоў і 40 % людзей па-ся 50-ці. Па выніках работы ў Маладзечне, Віцебску і Бабруйску самастойна функцыянуюць танцавальныя асяродкі. Мінскія музыкі ў гэтым сезоне ладзяць вечарыны ў доме культуры ў Міханавічах, знакамітых гуртом Ларысы Рыжковай "Калыханка".